

Fővárosi Törvényszék
Katonai Tanácsa
43.Kbeü.70/2019/2.

A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa Budapesten, 2019. augusztus 16. napján ismételt
összbüntetési eljárásban meghozta az alábbi

v é g z é s t:

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	III/1350 - 0/2019
Érkezett:	2019 AUG 21.
FAX	
Kezelőiroda:	
du	

magyar állampolgár elítélt

ellen ismételt összbüntetési eljárás miatt folyamatban lévő ügyet felfüggeszti, és az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja, és a 2011. évi CLI. törvény 25.§ (1) bekezdése alapján kezdeményezi az Alkotmánybíróság egyedi normakontroll iránti eljárását a Kúria 2/2019. Büntető Jogegységi Határozata tekintetében.

A bíróság indítványozza a Kúria 2/2019. Büntető Jogegységi Határozata alaptörvény-ellenességének megállapítását, a 2011. évi CLI. törvény 45.§ (4) bekezdése szerint a kihirdetésre visszamenőleges hatályú megsemmisítését, illetve a 2011. évi CLI. törvény 45.§ (2) bekezdése alapján az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elítélt a 2018. október 12-én érkezett beadványában kérte az alábbi ítéletekkel kiszabott szabadságvesztéseknek az összbüntetésbe foglalását a 10/2018. (VII.18.) alkotmánybírósági határozattal megsemmisített 2012. évi CLXXIII. törvény 3.§-ára figyelemmel az 1978. évi IV. törvény (régí Btk., továbbiában rBtk.) 93.§-a és a 3/2002. büntető jogegységi határozat alapján:

1. A Fővárosi Törvényszék a 2014. január 30. napján kelt és a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2.Bf.133/2014/39. számú ítélete folytán 2015. március 10. napján jogerőre emelkedett 8.B.1191/2010/63. számú ítéletével kábítószerrel visszaélés büntette (rBtk. 282/A.§ (1) bekezdés IV. fordulat és (3) bekezdés) miatt mint többszörös visszaesőt (rBtk. 137.§ 16.pont) halmazati büntetésül 6 év fegyházbüntetésre (rBtk.42.§ (2) bekezdés 3. pont) és 7 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Elkövetési idő: 2009. évben április 10-ig

Büntetése letöltését megkezdte: 2015. március 11.

Feltételes szabadságra bocsátás összbüntetésbe foglalás nélkül esedékes: 2026. április 19.

Büntetését összbüntetésbe foglalás nélkül kitölti: 2027. június 30.

2. A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa a 2014. október 22. napján kelt és a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa mint másodfokú bíróság 6.Kbf.109/2014/28. számú ítélete folytán 2016. március 21. napján jogerőre emelkedett 43(III).Kb.1601/2013/170. számú ítéletével

felbujtóként, forgalomba hozatallal, hivatalos személy minőség felhasználásával elkövetett kábítószerrel visszaélés büntetnének kísérlete (rBtk. 282/A.§ (1) bekezdés és (2) bekezdés b./ pont) és kábítószerfüggő személy által, tartással, jelentős mennyiségre elkövetett kábítószerrel visszaélés büntette (rBtk. 282/C.§ (1) bekezdés és (4) bekezdés I. fordulat) miatt mint többszörös visszaesőt (rBtk. 137.§ 16.pont) halmazati büntetésül 7 év 6 hónap fegyházbüntetésre (rBtk.42.§ (2) bekezdés 3. pont) és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte, egyben megszüntette Pesti Központi Kerületi Bíróság 33.Fk.25.048/2011/74. számú ítéletének végrehajtása során alkalmazott feltételes szabadságot, és megállapította, hogy feltételes szabadságra a rBtk. 47.§ (4) bekezdés a./ pontja alapján nem bocsátható.

Elkövetési idő: 2012. június 23.

Büntetése letöltését megkezdte: 2016. május 09.

Büntetését összbüntetésbe foglalás nélkül kitölti: 2023. november 08.

A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa a 2018. december 15. napján kelt 43.Kbeü.144/2018/3. számú ítéletével összbüntetesként 9 (kilenc) év fegyházbüntetést állapított meg azzal, hogy az elítélt többszörös visszaeső és feltételes szabadságra nem bocsátható.

Az ítélete indokolásában az alábbiakat fejtette ki:

Az Alkotmánybíróság a 10/2018. (VII.18.) számú határozatával megsemmisítette a jelenleg hatályos Btk., a 2012. évi C. törvény hatályba lépéséhez kapcsolódó rendelkezésekről szóló 2012. évi CCXXIII. törvény 3.§-át, annak alaptörvény-ellenessége miatt, ugyanis az az elnehezítő, hátrányos tartalmával sértette a visszaható hatály tilalmát, és így a jogbiztonság, kiszámíthatóság, előre láthatóság követelményét. (Alaptörvény B./ Cikk (1) bekezdés)

Az Alkotmánybíróság a határozat indokolása kifejtette, hogy „Az összbüntetésről a Btk. a büntetés kiszabására irányadó anyagi jogi szabályok között rendelkezik, ennek ellenére az összbüntetés megállapítása nem tekinthető klasszikus értelemben vett büntetéskiszabásnak. Az összbüntetés szabályainak az alkalmazása során a bíróság az alapítéletekkel kiszabott jogerős büntetéseket veszi alapul, azok felülbírálatára, újraértékelésére azonban nincs lehetősége. Ennek megfelelően az összbüntetési eljárásban nem alkalmazhatók a büntetéskiszabásra irányadó elvek és rendelkezések, így – egyebek mellett – nem vizsgálható az elkövetett cselekmény és az elkövető társadalomra veszélyessége, a bűnösség foka, az enyhítő vagy súlyosító körülmények fennállása, de a jogerős alapítélet óta a terhelt személyi körülményeiben bekövetkezett változás sem. Az összbüntetést a bíróság megállapítja. Annak ellenére, hogy az összbüntetés alkalmazása nem minősül a klasszikus értelemben vett büntetéskiszabásnak, mégis az összbüntetési ítélet lesz az a bírósági döntés, amely az elítélt által letöltendő szabadságvesztés tartamát meghatározza, amely alapján az elítélt a büntetést tölti. Ebben a kettősségben ragadható meg a jogintézmény sajátossága: az összbüntetés valójában olyan büntetéskiszabás, amely felülírja a jogerős ítéletek jogkövetkezményekkel kapcsolatos rendelkezéseit és megállapítja a letöltendő szabadságvesztés mértékét anélkül, hogy a terhelt bűnösségéről maga döntést tartalmazna. [...] Az összbüntetés épp annak a biztosítéka, hogy egyes elkövetők ne kerüljenek hátrányosabb helyzetbe a többiekhez képest azért, mert esetükben eljárásjogi akadályok lehetetlenné tették az egységes büntetés-kiszabást és a halmazati büntetés alkalmazását. [...] Az összbüntetés célja az, hogy a terheltet utólag olyan helyzetbe hozza, mintha a különböző eljárásokban elbírált cselekményeit a Btk. kötelező szabályának megfelelően egy eljárásban elbírálva halmazati büntetéssel sújtották volna.”

Az indokolás részletesen kitért rá, hogy a jelenleg hatályos Btk. több ponton szigorított az összbüntetés szabályain, így többek között megszűnt a lehetősége az elsőfokú ítélet után, de a jogerőre emelkedés előtt elkövetett (ún. kvázi halmazatszerű) cselekmények összbüntetésbe foglalásának, nincs lehetőség a többszörös összbüntetésbe foglalásra, azaz a már meghozott összbüntetési ítélet feltörésére és további alapítélet(ek) összbüntetésbe foglalására, és a rövidebb

tartamú alapítéletekből történő elengedés már csak legfeljebb kétharmad rész lehet, míg korábban az elengedés mértéke a bírói gyakorlat által kimunkált háromnegyedet is meghaladhatta, de akár a rövidebb büntetés teljes egészében elenyészhetett, azaz az elengedés száz százalékos is lehetett, ezen kívül az összbüntetés felső határa is megemelkedett.

Az Alkotmánybíróság egy korábbi határozatára hivatkozva megállapította továbbá, hogy az összbüntetés jogintézménye anyagi jogi kategória. „Az összbüntetés célja – a halmazati szabályokból kiindulva – valójában az arányos büntetés garantálása azokban, a terhelt számára a leghátrányosabb esetekben, a személyi szabadság elvonásával járó szankciók alkalmazásakor, ha a terhelt ismert és felderített cselekményeinek egy eljárásban való elbírálására a hatóságok, illetve a bíróság oldalán felmerülő objektív okból nem volt mód. (ABH 2011, 1864, 1867.)”

Az Alkotmánybíróság érvelése szerint a jogalkotó a súlyosabb összbüntetési szabályok bevezetését nem bízta a jogalkalmazásra, vagyis nem tette lehetővé, hogy az eljáró bíróságok a Btk.2.§ (1)-(2) bekezdései alapján maguk döntsék el, hogy a cselekmény elkövetése idején vagy a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő törvény tartalmaz-e enyhébb rendelkezéseket az elítélre nézve és ezért az egyes esetekben melyik alkalmazandó.

Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz alapját képező – a kebelbeli bíróság által hozott – döntések alkotmányosságát azért nem vizsgálta, mert úgy ítélte meg, hogy a megsemmisített rendelkezés alaptörvény-ellenességéből fakadó következmények a Be. szabályai szerint érvényesíthetőek.

E körben rögzítette, hogy az eljárás alanyai – köztük az indítványozó terhelt – számára az összbüntetési eljárás kezdeményezésének a lehetősége az Alkotmánybíróság döntését követően nyitva áll, az alkotmánybírósági határozat közzétételét követően ismételten kérelmet terjeszthet elő ítéletei összbüntetésbe foglalására, kérelmét pedig a bíróság már a megsemmisített rendelkezés figyelmen kívül hagyásával, a hatályos anyagi jogi és eljárásjogi szabályok alapján lesz köteles elbírálni, így az indítványozónak a visszaható hatály tilalmának a megsértésével okozott sérelem az új Be. és az új Btk. szabályainak az együttes alkalmazásával orvosolható.

Az Alkotmánybíróság szükségesnek tartotta rögzíteni, hogy az ex nunc hatályú megsemmisítés következtében a Be.839.§ (3) bekezdése alapján az indítványozón kívül valamennyi olyan elítélt számára megnyílik a lehetőség az összbüntetésbe foglalással összefüggő indítvány (ismételt) előterjesztésére, akiknél a bíróság a megsemmisített rendelkezést alkalmazva korábban elutasította az összbüntetésbe foglalásra tett indítványt, illetőleg összbüntetést – a megsemmisített rendelkezésre figyelemmel – hivatalból nem állapított meg.

Azon elítéltek esetében pedig, akiknek a jogerős ítéleteit a megsemmisített rendelkezés alkalmazásával a bíróságok összbüntetésbe foglalták, és így a büntetésük súlyosabb lett, mintha annak tartamát a megsemmisített rendelkezés alkalmazása nélkül állapították volna meg, az Alkotmánybíróság indokoltnak tartotta az összbüntetési eljárás megengedését az új Be.840.§-a alapján a releváns törvényi rendelkezés megsemmisítésére tekintettel.

Az alkalmazási szabály megsemmisítését követően az eljáró bíróságok a Btk. 2. § (1)-(2) bekezdései alapján eljárva hozhatnak döntést arról, hogy az adott összbüntetési vagy utólagos összbüntetési eljárásban a régi Btk. vagy a Btk. összbüntetési szabályai tartalmazznak-e enyhébb rendelkezéseket az elítélre nézve, és ezért az egyes esetekben melyik büntető törvény alkalmazandó.

A büntető törvénykönyv időbeli hatályának értelmezése tekintetében az Alkotmánybíróság szerint a bírói gyakorlat alakította ki azt az értelmezési szabályrendszert, amely jelen esetben, a megsemmisítés következtében is irányadó.

Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság álláspontja egyértelmű a tekintetben, hogy egyrészt az időbeli hatályra vonatkozó szabályok (Btk.2.§) irányadóak az alkalmazandó anyagi jogi jogszabály kiválasztásakor, másrészt ezeknek a szabályoknak az alkalmazása az eddigiektől

eltérő eredményre vezethet, harmadrészt akár az utólagos összbüntetés szabályai (2017. évi XC. törvény 840.§, amely érdemben azonos a már nem hatályos 1998. évi XIX. törvény 575.§-ával) hívandók segítségül, vagyis a már jogerős összbüntetésnek az azt meghozó bíróság általi újbóli meghozatala arra tekintettel, hogy a jogerős összbüntetési ítélet nem a törvénynek megfelelően rendelkezett.

Az Alkotmánybíróság, amennyiben az összbüntetéshez kapcsolódó jelenlegi bírói gyakorlatot változtatás nélkül irányadónak tekintette volna, akkor nem utalt volna a fenti eljárásjogi lehetőségekre, hiszen a megsemmisített rendelkezés megfelelt a BH eseti döntésekben megjelent bírói gyakorlatnak, pontosan ugyanazt tartalmazta, a jelenlegi bírói gyakorlat változatlan alkalmazása ugyanarra az eredményre vezet, mint a megsemmisített rendelkezésé.

Ezt megfordítva leszögezhető, hogy ha a megsemmisített rendelkezés nem felelt meg az Alaptörvénynek, akkor az azzal azonos bírói gyakorlat sem felelhet meg, így annak változatlan fenntartása alaptörvény-ellenes helyzetet teremt.

Ha tehát a bíróságok nem mérlegelik, hogy a kétféle, időben egymást követő anyagi jogi rendelkezések közül melyik alkalmazandó, hanem mérlegelés nélkül a szigorúbb újat alkalmazzák, akkor fenntartják az alaptörvény-ellenes helyzetet.

Márpedig a rendes bíróságok a saját korábbi döntéseikre mint bírói gyakorlatra hivatkozva sem követhetnek alaptörvény-ellenes gyakorlatot.

Kétségtelen az Alkotmánybíróság által kifejtettek alapján, hogy az összbüntetés nem elítélést jelent, mivel nem jelenti a bűnösségi körülmények mérlegelését, a bűnösség kimondását és nem jelent büntetés-kiszabást sem, vagyis nem jelenti a büntetőjogi felelősség elbírálását.

Mivel nem jelent elítélést, így nehezen vonatkoztatható rá a jelenleg hatályos Btk. 2.§ (1)-(2) bekezdésében meghatározott azon rendelkezés, hogy a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni, csak akkor alkalmazható az új törvény, ha aszerint a cselekmény nem bűncselekmény vagy enyhébben bírálendő el.

Ugyanakkor az is kétségtelen, hogy az összbüntetés anyagi jogi intézmény, amely az elmaradt halmazati büntetést pótolja, így más nem lévén, mégis a Btk. 2.§-a alkalmazandó rá.

Ily módon az Alkotmánybíróságnak a határozata indokolásában kifejtett álláspontja követhető.

Bár kétségtelenül a régi Btk.-nak az 1998. évi LXXXVII. törvénnyel történt módosítása kapcsán 1999. március 01-jét követően kialakult töretlen bírói gyakorlat azt tartalmazza, hogy az összbüntetésbe foglalás feltételeinek mint büntető anyagi jogi rendelkezésnek vizsgálatakor nem az alapítéletben elbírált cselekmény elkövetési idejét, hanem az összbüntetésbe foglalás megnyílásának időpontját, vagyis a legutóbb hozott alapítélet jogerőre emelkedésének időpontját kell figyelembe venni (BH.2001.1., BH.2000.135., BH.2000.184., BH.2004.176.).

Ezt a szabályt vette át a 2012. évi CCXXIII. törvény 3.§-a, mely úgy rendelkezett, hogy ha az összbüntetésbe foglalandó ítéletek közül legalább egy a Btk. hatálybalépését követően emelkedett jogerőre, a Btk. 93-96. §-át kell alkalmazni.

Összbüntetésbe csak végrehajtandó szabadságvesztések foglalhatóak, a felfüggesztett szabadságvesztés – ellentétben a német joggal – csak a végrehajtás elrendelését követően foglalható összbüntetésbe.

Végrehajtandó szabadságvesztést kiszabó ítélet esetén a jogerő és a szabadságvesztés végrehajthatósága egybe esik.

Felfüggesztett szabadságvesztésnél a kettő szükségszerűen elválik, akár azért rendelik el a végrehajtást, mert a terhelt a próbaidőt vagy a pártfogó felügyelet szabályait megszegi, akár azért, mert utólag állapítják meg, hogy a felfüggesztésnek nem lett volna helye.

Az összbüntetés lehetősége az anyagi jog – és a bírói gyakorlat – szerint akkor nyílik meg, ha a szabadságvesztés végrehajthatóvá vált.

A 2012. évi CCXXIII. törvény 3.§-ában írt, a végrehajtandó szabadságvesztésekre szabott – a bírói gyakorlatot az írott jogba „bekodifikáló” – törvényi rendelkezés szó szerinti értelmezés mellett áttöri azt a következetes logikát, hogy az összbüntetés megnyíltakor hatályos szabályok szerint kell az összbüntetést lefolytatni.

A büntető kollégiumvezetők 2013. november 20. napján tartott országos értekezletén született állásfoglalás ezt elfogadva azon a véleményen van, hogy ha még a régi Btk. (1978. évi IV. törvény) hatálya alatt ítélte jogerősen a bíróság a terheltet végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre, és csak az elrendelése esik az új Btk. hatályba lépése utáni időre, akkor ebben az esetben még a régi Btk. alapján kell az összbüntetési eljárást lefolytatni. (2013.El.II.E.4/2. szám, 29.oldal) Ez az értelmezés megfelel a 2012. évi CCXXIII. törvény 3.§-ának, hiszen e rendelkezés jogerőről és nem az összbüntetés megnyíltáról beszél.

Ezt a felfogást követte már a BH.2000.237.II. eseti döntés is.

Mindezek alapján a bírói gyakorlat nem mondható teljesen következetesnek, amennyiben az összbüntetésre irányadó anyagi jog kiválasztásánál a végrehajthatósággal és a jogerővel is operál, amely nem esik mindig egybe. Ez akkor válik kritikussá, ha az összbüntetésbe foglalt felfüggesztett szabadságvesztést kiszabó ítéletek egy szigorítást tartalmazó Btk. hatályba lépése előtt emelkedtek jogerőre, de csak a hatályba lépése után váltak végrehajthatóvá, más szóval a jogerő és az összbüntetés megnyílt közé ékelődik be az új és szigorúbb anyagi jogszabály hatályba lépése.

Ráadásul a BH.2001.1., BH.2000.135. és BH.2000.184. számú eseti döntésekben (a két utóbbi azonos, kétszeresen közzétett döntés) az összbüntetés anyagi jogi jellegére tekintettel hivatkozás történik a Btk.2.§-ára, amely a törvény időbeli hatályát rendezi. Az eseti döntések ugyanakkor az időbeli hatály megállapításakor nem az alapítéletekben elbírált cselekmények elkövetési idejét, hanem az ítéletek jogerőre emelkedésének időpontját veszik alapul, ezzel azonban ellentmondásba kerülnek önmagukkal, amelynek magyarázatával adósak maradnak.

Jelen eljáró tanács nem osztja azt az álláspontot, hogy az Alkotmánybíróság határozatának az indokolása ne lenne irányadó.

Az Alkotmánybíróság mint negatív jogalkotó privilégiuma a jogszabályok utólagos normakontrollja, az azok alkotmányosságának kérdésében történő döntés. Ehhez kapcsolódóan a jogszabályok értelmezése kapcsán az Alkotmánybíróság általi értelmezésnek is primátusa kell legyen, a rendes bíróságok által az alkotmánybírósági határozatban kifejtett indokok nem bírálhatóak felül, legfeljebb a Magyarország által elfogadott nemzetközi jogi aktusokban létrehozott bíróságok kereshetők meg további jogértelmezés, illetve döntés céljából, mivel a nemzetközi jog elsőbbséget élvez, és nemzetközi bíróságok döntéséig az eljárás felfüggeszthető.

Amiként a másodfokú hatályon kívül helyező döntés indokolása, az abban előírtak kötelezőek a megismételt eljárást lefolytató bíróságra, az Alkotmánybíróság döntésének indokolása ugyanúgy köti a rendes bíróságokat.

Mindezek alapján ezen eljáró tanács nem osztotta a Fővárosi Törvényszék Büntető Kollégiumának 2018. szeptember 10. napján az 5. napirendi pontban megfogalmazott azt az álláspontját, hogy az Alkotmánybíróság határozatára figyelemmel a korábbi bírói gyakorlattal egyezően kell megítélni, hogy összbüntetés során melyik anyagi jogi szabály alkalmazandó, mivel a döntést megelőző felszólalások alapján ez az álláspont úgy értendő, hogy a Btk.2.§-a összbüntetési eljárásban értelmezhetetlen, a jogerő időpontja a mérvado, a Btk.2.§ alkalmazása képtelen helyzetet teremtené, annak nincs helye, és bár a bírói gyakorlattal egyező, megsemmisített törvényi rendelkezés nem hivatkozható, de az eddigi bírói gyakorlat alapján, ha csak egy ítélet is 2013. július 01. után emelkedett jogerőre, az új törvényt kell alkalmazni, akkor is, ha az szigorúbb, mindössze a döntések hivatkozási alapja ezentúl a 2012. évi CCXXIII. törvény 3.§-a helyett a bírói gyakorlat, ugyanis az Alkotmánybíróság határozatának csak a rendelkező része köti a bíróságokat, így a bírói gyakorlatra hivatkozás eleget tesz az alkotmánybírósági határozatnak, nem áll fenn közjogi ütközés.

A bíróság az Alkotmánybíróság határozatának, illetve a BH.2001.1., BH.2000.135. és BH.2000.184. számú eseti döntéseknek az indokolása és a Btk.2.§-a közötti ellentmondást azzal az értelmezéssel hidalja át, hogy a terhelt számára az elkövetéskor hatályos Btk.-ban foglalt összbüntetési szabályok egyfajta várományt teremtenek, mely szerint a cselekmény később történt elbírálása, és az összbüntetés lehetőségének még későbbi megnyílta esetén azt a szabályt kell alkalmazni a(z össz)büntetésre, amelyik az elkövetéskori és az elbíráláskori közül a kedvezőbb, így ugyanis az elkövető biztos lehet benne, hogy annál hátrányosabb szabályokat semmikor sem fognak vele szemben alkalmazni, mint amelyek a cselekmény elkövetésekor hatályban voltak. Az összbüntetés anyagi jogi jellege más értelmezést nem enged meg.

Itt szükséges utalni rá, hogy a feltételes szabadság szintén kettős, részben büntetés-végrehajtási, de részben anyagi jogi jellegű intézmény, ezért a 4/2013. (X. 14.) BK vélemény alapján a Btk.2.§ alkalmazása szempontjából az elbírálás fogalmába tartozik. Ugyanez a logika érvényesítendő az összbüntetés esetén is.

A [REDACTED] elítélttel szemben kiszabott szabadságvesztés büntetések a jelenleg hatályos Btk. (2012. évi C. törvény) hatálybalépése (2013. július 01.) után emelkedtek jogerőre, de a bíróságok mindkét esetben a körülmények mérlegelése alapján az elkövetéskor hatályos Btk.-t (1978. évi IV. törvény) alkalmazták vele szemben, mert az volt kedvezőbb számára.

A korábbi bírói gyakorlatnak a Btk.2.§-ára hivatkozása, az Alkotmánybíróság döntésének primátusa és e szempontból az indokolás relevanciája, valamint az összbüntetés anyagi jogi jellege és a halmazati büntetést pótló szerepe alapján, valamint arra figyelemmel, hogy a bírói gyakorlattal megegyező, de alaptörvény-ellenes jogszabály megsemmisítése azt is jelenti, hogy maga az eddigi bírói gyakorlat is alaptörvény-ellenes, a bíróság jelen ügyben a régi Btk.-t alkalmazta.

Különösen ebben az ügyben indokolt az elkövetéskori Btk. alkalmazása, hiszen a terheltet – a jelenlegi Btk. hatálya alatt – mindkét bíróság a régi Btk. alapján ítélte el, mert a Btk.2.§-a alapján ez volt a kedvezőbb számára, ebből kifolyólag, ha a két ügy egy eljárásban lett volna elbírálva, az egyetlen kiszabott halmazati büntetés is a régi Btk.-n alapult volna.

Az elítéltet nem érheti hátrány amiatt, mert cselekményei elbírálása – véletlen és előre nem látható okokból – nem egy eljárásban és nem a régi Btk. hatálya alatt történt meg.

Mivel a feltételes szabadságból mindkét Btk. alapján ki lenne zárva, a régi Btk. alkalmazása azért volt kedvezőbb az elítélt számára, mert az annak kapcsán kialakult bírói gyakorlat (3/2002. Büntető Jogegységi Határozat II/3. pont) megengedte a legkisebb büntetés háromnegyedéig vagy azon túl terjedő elengedést, miközben a jelenlegi Btk.94.§-a legfeljebb kétharmados elengedést tesz lehetővé.

A régi Btk. 92.§ (1) bekezdése szerint, ha az elkövetőt több, határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítélik és valamennyi bűncselekményt a legkorábban hozott ítélet jogerőre emelkedését megelőzően követte el, a jogerősen kiszabott büntetéseket összbüntetésbe kell foglalni. Ezen, úgynevezett kvázi halmazati összbüntetés célja az, hogy az elítéltet olyan helyzetbe hozza, mintha a különböző eljárásokban elbírált cselekményeit egy eljárásban bírálták volna el, és azokért halmazati büntetést szabtak volna ki, feltéve, hogy az egy eljárásban történő elbírálás korábban objektíve lehetséges volt, azaz a terhelt valamennyi cselekményét a legkorábbi elítélése előtt követte el.

A kérelmezett két alapítélet vonatkozásában az összbüntetésbe foglalásnak a régi Btk.92.§ (1) bekezdésében foglalt feltételei fennállnak, mert az elítéltet több határozott ideig tartó

szabadságvesztésre ítélték, és valamennyi bűncselekményt a legkorábban hozott ítélet jogerőre emelkedését (2015. március 10.) megelőzően követte el, valamint a szabadságvesztéseket folyamatosan tölti, illetve azok még végrehajtásra várnak, így a régi Btk.92.§ (2) bekezdésében foglalt és az 2008. évi XCII. törvény 1.§-a alapján 2009. január 12-től hatályos feltétel is fennáll.

A bíróság az összbüntetés tartamát a régi Btk.93.§-a alapján úgy határozta meg, mintha halmazati büntetést szabott volna ki, ezért a rövidebb tartamú – 1. pont alatti – büntetésből eszközölt elengedést. A bíróság e büntetés $\frac{3}{4}$ részét (4 év 6 hónapot, azaz 54 hónapot) engedte el, mivel ez a 2. pont alatti leghosszabb tartamú büntetéssel tiszta halmazatszerű viszonyban van, ugyanis a legkorábbi – az 1. alatti ügyben 2014. január 30-án született – elsőfokú ítélet meghozatala előtt követte el a terhelt az összes elbírált cselekményt, így az egy eljárásban való elbírálás lehetséges lett volna, ezért a 3/2002. BJE. sz. jogegységi határozat II/3. pontja alapján az elengedés mértéke a rövidebb tartamú szabadságvesztések $\frac{3}{4}$ -éig terjedhet.

Az összesen 162 hónapnyi büntetésből történő 54 hónap elengedés után 108 hónap, vagyis 9 év marad fenn, a bíróság ezért a rendelkező részben ezt állapította meg összbüntetésként.

Az összbüntetésként megállapított szabadságvesztés végrehajtási fokozata 3/2002. BJE. számú jogegységi határozat III/1/b. pontjára és a régi Btk.94.§ (1) bekezdésre figyelemmel a régi Btk.42.§ (2) bekezdés b/3. pontja és a régi Btk.42.§ (3) bekezdése alapján fegyház.

Az elítélt mindkét alapítéletre figyelemmel a régi Btk.137.§ 16./ pontja szerinti többszörös visszaeső.

Az elítélt a régi Btk.47.§ (4) bekezdés a./ pontja és 3/2002. BJE. számú jogegységi határozat III/4. pontja alapján feltételes szabadságra nem bocsátható, mivel a 2. alatti alapítélet így rendelkezett.

A bíróság az összbüntetési eljárást a Be.837.§ (2) bekezdés b./ pontja és a Be.839.§-a alapján folytatta le, az összbüntetési ítélet az alapítéletek egyéb rendelkezéseit nem érinti.

A katonai ügyész és a védők által tudomásul vett elsőfokú összbüntetési ítéletet – az elítélt enyhítést célzó fellebbezése alapján eljárva – a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a 2019. február 13. napján kelt 6.Kbkf.10.005/2019/4. számú végzésével – a súlyosítási tilalomra figyelemmel – helybenhagyta, de indokolásában úgy foglalt állást, hogy az alkalmazandó jog a kialakult évtizedes bírói gyakorlatra figyelemmel a jelenleg hatályos Btk., a hivatkozott törvényhelyeket az indokolásban ennek megfelelően korrigálta.

Az elítélt ezen összbüntetésből kitöltve 2022. december 30-án fog szabadulni.

* * *

A katonai ügyész a 2019. február 25-én kelt és másnap érkezett 2.Nyom.671/2012. számú átiratában a fenti másodfokú végzés indokolására hivatkozva a Be.840.§-a alapján ismételt összbüntetési eljárás lefolytatását indítványozta arra figyelemmel, hogy az elítélttel szemben a jelenlegi Btk.94.§-ában meghatározott legfeljebb kétharmados elengedés alkalmazásával minimum 9 év 6 hónap tartamú összbüntetés állapítandó meg, a jogerősen megállapított 9 év helyett, ily módon a jogerős összbüntetési ítélet, amelynek hibája a súlyosítási tilalom miatt a másodfokú eljárásban nem volt orvosolható, törvénysértő, ezért újabb összbüntetési eljárásban új döntés meghozatala szükséges.

A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa a 2019. március 13. napján kelt 43.Kbeü.9/2019/3. számú végzésével a katonai ügyész ismételt összbüntetési eljárás lefolytatására vonatkozó indítványát elutasította.

A végzése indokolásában az alábbiakat fejtette ki:

Az Alkotmánybíróság a 10/2018. (VII.18.) számú határozatával megsemmisítette a jelenleg hatályos Btk., a 2012. évi C. törvény hatályba lépéséhez kapcsolódó rendelkezésekről szóló 2012. évi CCXXIII. törvény 3.§-át, annak alaptörvény-ellenessége miatt, ugyanis az sértette a jogbiztonság (Alaptörvény B./ Cikk (1) bekezdés) követelményét.

A megsemmisített törvényhely az 1999. óta kialakult joggyakorlat (BH.2001.1., BH.2000.135., BH.2000.184., BH.2000.237.II., BH.2004.176.) törvényi formába öntése volt.

Az Alkotmánybíróság mint kizárólag az Alaptörvénynek alárendelt negatív jogalkotó döntése mindenkire nézve kötelező, így a rendes bíróságokra is. (ld. Alaptörvény 6. és 24. cikk)

Az Alaptörvény 26. cikkének (1) bekezdése szerint a bírák csak a törvénynek vannak alárendelve, illetve az Alaptörvény 25. cikkének (2) bekezdése alapján a Kúria jogegységi határozatának. Egyéb kúriai döntéseknek, eseti döntéseknek (BH), elvi bírósági határozatoknak (EBH), kollégiumi véleményeknek (Bkv.) vagy állásfoglalásoknak (BK), tanácselnöki értekezletek állásfoglalásainak vagy a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat alapján hozott döntéseknek nem.

Fentiekre tekintettel a bíróság a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbkf.10.005/2019/4. számú végzésében foglalt iránymutatás ismeretében továbbra is a 43.Kbeü.144/2018/3. számú ítéletében megfogalmazott álláspontot képviseli az alkalmazandó büntető anyagi jogi szabály tekintetében. Anélkül, hogy a korábbi döntésében foglaltakat teljes körűen megismételné a következő két évre kíván kiemelten utalni mint a döntését meghatározó szempontra:

Egyrészt az Alkotmánybíróság által megsemmisített rendelkezés pontosan ugyanazt tartalmazta, mint az eddigi bírói gyakorlat. A jelenlegi bírói gyakorlat változatlan alkalmazása ugyanarra az eredményre vezet, mint a megsemmisített rendelkezésé. Ha a megsemmisített rendelkezés nem felelt meg az Alaptörvénynek, akkor az azzal azonos bírói gyakorlat sem felelhet meg, így annak változatlan fenntartása alaptörvény-ellenes helyzetet teremt. A rendes bíróságok azonban a saját korábbi döntéseikre mint bírói gyakorlatra hivatkozva sem követhetnek alaptörvény-ellenes gyakorlatot.

Másrészt, a bírói gyakorlatban is elismert célja az összbüntetésnek a halmazati büntetés pótlása. Erre hivatkozik is a másodfokú végzés az 5. oldal 4. bekezdésében.

Az Alkotmánybíróság szerint az összbüntetés célja az arányos büntetés garantálása azokban az esetekben, ha a terhelt cselekményeinek egy eljárásban való elbírálására objektív okból nem volt mód. (ABH 2011, 1864, 1867.)

Az összbüntetés épp annak a biztosítéka, hogy egyes elkövetők ne kerüljenek hátrányosabb helyzetbe a többiekhez képest azért, mert esetükben eljárásjogi akadályok lehetetlenné tették az egységes büntetés-kiszabást és a halmazati büntetés alkalmazását. [...] Az összbüntetés célja az, hogy a terheltet utólag olyan helyzetbe hozza, mintha a különböző eljárásokban elbírált cselekményeit a Btk. kötelező szabályának megfelelően egy eljárásban elbírálv halmazati büntetéssel sújtották volna. (10/2018. (VII.18.) számú AB határozat)

Jelen esetben a két alapítélet – a vádlottra kedvezőbb lévén – a régi Btk.-t alkalmazta a külön lefolytatott eljárásokban, ebből következően egy eljárásban elbírálv is ugyanígy járt volna el a bíróság, és a régi Btk. szerint ítéli el a terheltet. Mivel senkit nem érhet hátrány amiatt, mert az ügyeit külön-külön bírálták el, semmivel nem igazolható, hogy az összbüntetés során nem alkalmazható rá a régi Btk., holott az a kedvezőbb számára.

Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa
43.Kbeü.70/2019/2.

9

A fentieken túl az alábbi szempontokat vette még figyelembe a bíróság:

A megsemmisített törvényhely folytán, büntető jogegységi döntés hiányában a Btk. tovább hatályos rendelkezései alkalmazandók és a bírói gyakorlat, feltéve, hogy utóbbi nem alaptörvény-ellenes. Mivel a másodfokú bíróság által hivatkozott bírói gyakorlat alaptörvény-ellenes, arra bizonyosan nem lehet támaszkodni. Ennek következtében az egyetlen eligazítást nyújtó jogszabályhely a Btk.2.§-a, amire – következtetlenségül ugyan – de a korábban említett eseti döntések (BH.2001.1., BH.2000.135. és BH.2000.184.) is hivatkoztak. Ezekben ugyanis az összbüntetés anyagi jogi jellegére tekintettel hivatkozás történik a Btk.2.§-ára, amely a törvény időbeli hatályát rendezi. Az eseti döntések ugyanakkor az időbeli hatály megállapításakor nem az alapítéletekben elbírált cselekmények elkövetési idejét, hanem az ítéletek jogerőre emelkedésének időpontját veszik alapul, ezzel azonban ellentmondásba kerülnek önmagukkal, amelynek magyarázatával adósak maradnak.

A másodfokú bíróság a végzése 3. oldal 4. bekezdésének a végén utal a Btk.2.§-ának a szűk értelmére. Kétségtelen, hogy az összsbüntetés csak egy tágabb értelemben vonható az elítélés fogalma alá, mivel nem jelenti a büntetőjogi felelősség elbírálását, ugyanakkor a büntetés-kiszabás tekintetében új döntés. Továbbá az is kétségtelen, hogy az összsbüntetés anyagi jogi intézmény, amely az elmaradt halmazati büntetést pótolja, így más nem lévén, mégis a Btk. 2.§-a alkalmazandó rá. Még akkor is, ha nem tekinthető klasszikus értelemben vett büntetéskiszabásnak, ugyanis az összsbüntetés felülírja a jogerős ítéletek jogkövetkezményeit és megállapítja a szabadságvesztés új mértékét, és ez akkor is igaz, ha a terhelt bűnösségéről maga döntést nem tartalmaz.

Az Alkotmánybíróság a döntéseit szótöbbséggel hozza (2011. évi CLI. törvény 48.§ (5) bekezdés), miként a büntető bíróság (Be.450.§ (1) bekezdés). A különbség abban van a két bíróság között, hogy a rendes bíróság tanácskozása és szavazása titkos (Be.450.§ (4) bekezdés), és a kisebbségi vélemény (különvélemény) a tanácskozásról készült jegyzőkönyv melléklete, amely csak rendkívül szűk körben ismerhető meg (Be.450.§ (3) bekezdés és Be.447.§ (2)-(3) bekezdés), ellentétben a kisebbségben maradt alkotmánybíró különvéleményével (2011. évi CLI. törvény 66.§ (2) bekezdés), amely közzétételre kerül.

A másodfokú bíróság a végzése 5. oldal első bekezdés utolsó mondatában hivatkozik az Alkotmánybíróság döntéséhez fűzött különvéleményre. Ezzel együtt nem kétséges, hogy az Alkotmánybíróság döntése a kötelező, függetlenül attól, hogy egyhangú vagy többségi volt-e, nem pedig a különvélemény(ek) a kötelező(ek). Bár egy többségi határozat volt az Alkotmánybíróság döntése, de ez a formája az irányadó, ennek tükrében különvéleményekre hivatkozva a többségi álláspont nem tehető félre, hiszen az a rendelkező részben is megjelenő végleges döntés.

A másodfokú végzés a 4. oldal 6. bekezdésében megállapította, hogy az Alaptörvénnyel és a joggyakorlatban kialakult elvekkel összhangban kell értelmezni a törvényt. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint, ha a kettő ütközik, akkor az Alaptörvénynek és az azt értelmező alkotmánybírósági döntéseknek van primátusa, nem az alaptörvény-ellenes joggyakorlatnak.

A másodfokú végzésben hivatkozott Bt.III.1907/2017/15. számú kúriai döntés alapjául szolgáló tényállásban az Alkotmánybíróság korábbi törvényt értelmező döntése (21/2016. (XI.30. AB hat.) után a rendes bíróság (Szegedi Ítéltábla) maga állapította meg, hogy az szerinte mikortól, mely ügyekben alkalmazandó. Ennek során viszont teljes mértékben figyelmen kívül hagyta az Alkotmánybíróságnak egy időközben meghozott és általa ismert másik döntését (25/2017. (X.17. AB hat.), beleértve annak rendelkező részét is, amellyel Alkotmánybíróság a törvényhozó által a megváltozott értelmezési keretek közötti jogalkalmazást rendező céllal meghozott Be.606/B.§-t az Alaptörvénnyel (és saját korábbi döntésével) összeegyeztethetőnek talált.

Az Alkotmánybíróság maga jogosult elsősorban a saját határozatai explicit vagy implicit értelmezésére, ha ezt megteszi, akkor ezt a rendes bíróság a saját döntésével nem bírálhatja felül. A Szegedi Ítéltábla ezt tette, ennek kapcsán mondta ki a Kúria, hogy az AB határozat rendelkező része bír kötéssel, nem az indokolása. Az Alkotmánybíróság csak értelmezte a törvényt, és ennek

Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa
43.Kbeü.70/2019/2.

10

kapcsán utólag, egy másik eljárásban, a megalkotott törvény alkotmányosságának megállapításával rendelkezett arról, hogy ez az értelmezés mikortól alkalmazandó. Az Alkotmánybíróság első döntése sem a rendelkező részében, sem az indokolásában nem rendezte az időbeli hatály kérdését. Az összbüntetés esetében az Alkotmánybíróság megsemmisített egy törvényi rendelkezést egy meghatározott időponttól, amelyet a rendelkező részében ki is mondott, és így az időbeli hatály kérdése fel sem merül, a jelen elsőfokú bíróság nem értelmezi, hanem végrehajtja az Alkotmánybíróság döntését. Erre figyelemmel a Kúria Bt.III.1907/2017/15. számú határozata erre az ügyre nem vonatkoztatható.

Jelen bírói tanács álláspontja szerint a jogbiztonság nem sérül, ha régi Btk. szerint bűnösséget megállapító ítéletek a régi Btk. alapján kerülnek összbüntetésre, az összbüntetés során ezzel nem íródna felül a korábbi ítéletek, nincsenek érintve a jogerősen elbírált rendelkezések (másodfokú végzés 4. oldal 1. bekezdés) – kivéve természetesen magát a büntetés tartamát, de éppen a jogkövetkezmény megváltoztatása az összbüntetés lényege.

A másodfokú bíróság végzésének 5. oldal harmadik bekezdésében említést tesz arról, hogy – többek között – a jogkövetkezmények tekintetében van lehetőség mérlegelésre a két Btk. alkalmazása között. Az összbüntetés éppen ilyen jogkövetkezményt állapít meg a büntetések összevonásakor. Ez alapján lehetséges alkalmazni rá a Btk.2.§-át.

Bár kétségtelenül a régi Btk.-nak az 1998. évi LXXXVII. törvénnyel történt módosítása kapcsán 1999. március 01-jét követően kialakult – ezidáig – töretlen bírói gyakorlat azt tartalmazza, hogy az összbüntetésbe foglalás feltételeinek mint büntető anyagi jogi rendelkezésnek vizsgálatakor nem az alapítéletben elbírált cselekmény elkövetési idejét, hanem az összbüntetésbe foglalás megnyílásának időpontját, vagyis a legutóbb hozott alapítélet jogerőre emelkedésének időpontját kell figyelembe venni (BH.2001.1., BH.2000.135., BH.2000.184., BH.2004.176.), és ezt a szabályt vette át a 2012. évi CCXXIII. törvény 3.§-a, mely úgy rendelkezett, hogy ha az összbüntetésbe foglalandó ítéletek közül legalább egy a Btk. hatálybalépését követően emelkedett jogerőre, a Btk. 93-96. §-át kell alkalmazni.

Mindez az álláspont azonban már akkor sem volt következetes: Összbüntetésbe csak végrehajtandó szabadságvesztések foglalhatóak, a felfüggesztett szabadságvesztés csak a végrehajtás elrendelését követően. Végrehajtandó szabadságvesztést kiszabó ítélet esetén a jogerő és a szabadságvesztés végrehajthatósága egybe esik. Felfüggesztett szabadságvesztésnél a kettő szükségszerűen elválik. Az összbüntetés lehetősége az anyagi jog – és a bírói gyakorlat – szerint akkor nyílik meg, ha a szabadságvesztés végrehajthatóvá vált. A 2012. évi CCXXIII. törvény 3.§-ában írt, – a bírói gyakorlatot az írott jogba „bekodifikáló” – törvényi rendelkezés szó szerinti értelmezés mellett áttörte azt a következetes logikát, hogy az összbüntetést a lehetőségének a megnyíltakor hatályos szabályok szerint kell lefolytatni, hiszen a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendeléséig nincs is olyan büntetés, amit összbüntetésbe lehetne foglalni.

A büntető kollégiumvezetők 2013. november 20. napján tartott országos értekezletén született állásfoglalása szintén azon a véleményen van, hogy ha még a régi Btk. hatálya alatt emelkedett jogerőre a felfüggesztett szabadságvesztés, és csak az elrendelése esik az új Btk. hatályba lépése utáni időre, akkor a régi Btk. alapján kell az összbüntetési eljárást lefolytatni. (2013.EI.II.E.4/2. szám, 29. oldal) Ezt a felfogást követte már a BH.2000.237.II. eseti döntés is.

Ez alapján a bírói gyakorlat nem mondható teljesen következetesnek, amennyiben az összbüntetésre irányadó anyagi jog kiválasztásánál a végrehajthatósággal és a jogerővel is operál, amely nem esik mindig egybe.

Mindezek alapján ezen eljáró tanács nem osztja a Fővárosi Törvényszék Büntető Kollégiumának 2018. szeptember 10. napján az 5. napirendi pontban és Kúria tanácselnöki értekezletén 2018. október 08-án a 2. pontban megfogalmazott azt az álláspontot, hogy az Alkotmánybíróság határozata után a korábbi bírói gyakorlattal egyezően kell megítélni, hogy összbüntetés során

Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa
43.Kbeü.70/2019/2.

11

melyik anyagi jogi szabály alkalmazandó, ehhez képest a Btk.2.§-ának nincs jelentősége, az összbüntetés megnyíltakor hatályos szabályok szerint kell az összbüntetést megállapítani, és bár a bírói gyakorlattal egyező, megsemmisített törvényi rendelkezés nem hivatkozható, de az eddigi bírói gyakorlat alapján, ha csak egy ítélet is 2013. július 01. után emelkedett jogerőre, az új törvényt kell alkalmazni, akkor is, ha az szigorúbb, mindössze a döntések hivatkozási alapja ezentúl a 2012. évi CCXXIII. törvény 3.§-a helyett a bírói gyakorlat.

A bíróság álláspontja szerint az összbüntetés a joghátrány tekintetében (tágabb értelemben) egy ismételt elbírálás, ezért a terhelt számára az elkövetéskor hatályos Btk.-ban foglalt összbüntetési szabályok egyfajta várományt teremtenek, mely szerint az összbüntetés lehetőségének későbbi megnyílt esetén is azt a szabályt kell alkalmazni a(z össz)büntetésre, amelyik az elkövetéskor és a döntés meghozatalának időpontjában hatályos közül a kedvezőbb, így ugyanis az elkövető biztos lehet benne, hogy annál hátrányosabb szabályokat semmikor sem fognak vele szemben alkalmazni, mint amelyek a cselekmény elkövetésekor hatályban voltak. Az összbüntetés anyagi jogi jellege más értelmezést nem enged meg.

Itt szükséges utalni rá, hogy a feltételes szabadság szintén kettős, részben büntetés-végrehajtási, de részben anyagi jogi jellegű intézmény, ezért a 4/2013. (X. 14.) BK vélemény alapján a Btk.2.§ alkalmazása szempontjából az elbírálás fogalmába tartozik. Ugyanez a logika érvényesítendő az összbüntetés esetén is.

Az Alkotmánybíróság csak a formális jogforrások kapcsán tud megsemmisítő döntést hozni alaptörvény-ellenesség esetén, a bírói gyakorlatot mint döntések összességéből kirajzolódó felfogást vagy szabályrendszert nem tudja érdemben kontrollálni, vizsgálat alá vonni. Az összbüntetés kérdésében a Be.837.§ (1) bekezdése alapján harmadfokú eljárásnak, a Be.648.§-a alapján felülvizsgálatnak nincs helye. Ha a jogalkalmazó rendes bíróságok, illetve a jogerős döntést utolsó fórumként meghozó másodfokú bíróságok következetesen félreteszik az Alkotmánybíróság döntését konkrét jogszabály helyett a bírói gyakorlatra hivatkozva, akkor a terhelt és a védő számára az Alaptörvény 24. cikkének (2) bekezdés d./ pontja és a 2011. évi CLII. törvény 26-27.§-a szerinti alkotmányjogi panasz marad az egyetlen lehetőség, amellyel más szervhez (az Alkotmánybírósághoz) jogorvoslattal fordulhat.

A [REDACTED] elítélttel szemben kiszabott szabadságvesztés büntetések a jelenleg hatályos Btk. (2012. évi C. törvény) hatálybalépése (2013. július 01.) után emelkedtek jogerőre, de a bíróságok mindkét esetben a körülmények mérlegelése alapján az elkövetéskor hatályos Btk.-t (1978. évi IV. törvény) alkalmazták vele szemben, mert az volt kedvezőbb számára, ebből kifolyólag, ha a két ügy egy eljárásban lett volna elbírálva, az egyetlen kiszabott halmazati büntetés is a régi Btk.-n alapult volna.

A korábbi bírói gyakorlatnak a Btk.2.§-ára hivatkozása, az Alkotmánybíróság döntésének primátusa, valamint az összbüntetés anyagi jogi jellege és a halmazati büntetést pótló szerepe alapján, valamint arra figyelemmel, hogy a bírói gyakorlattal megegyező, de alaptörvény-ellenes jogszabály megsemmisítése azt is jelenti, hogy maga az eddigi bírói gyakorlat is alaptörvény-ellenes, a bíróság álláspontja szerint jelen ügyben a másodfokú bíróság álláspontja ellenére a régi Btk. alkalmazandó. Az elítéltet ugyanis nem érheti hátrány amiatt, mert cselekményei elbírálása – véletlen és előre nem látható okokból – nem egy eljárásban és nem a régi Btk. hatálya alatt történt meg.

A régi Btk. alkalmazása azért kedvezőbb az elítéltt számára, mert annak 93.§-a az elengedés konkrét mértékét nem szabályozta, a kapcsolódó bírói gyakorlat (3/2002. Büntető Jogegységi Határozat II/3. pont) megengedte a legkisebb büntetés háromnegyedéig vagy azon túl terjedő elengedést, miközben a jelenlegi Btk.94.§-a legfeljebb kétharmados elengedést tesz lehetővé.

Jelen bíróságnak összességében az álláspontja az, hogy az Alkotmánybíróság döntése alapján előállt helyzetben van olyan jogszabály, amely eligazít abban, hogy melyik törvény alkalmazandó, ez pedig a Btk.2.§-a, ez hívandó segítségül az irányadó anyagi jog kiválasztásakor – már csak azért is, mert alaptörvény-ellenes bírói gyakorlat bizonyosan nem lehet mérvadó. E törvényhely alapján a régi Btk. alkalmazandó mint a terhelte kedvezőbb. E felfogás mellett a korábbi döntés az összbüntetés tartamában is helyes, újabb összbüntetési ítélet meghozatalának és a jelenleg hatályos Btk. alkalmazásával hosszabb tartamú, a terhelte hátrányosabb összbüntetés megállapításának nincs helye.

Ezért a bíróság a Be.837.§ (2) bekezdés b./ pontja és a Be.840.§-a alapján lefolytatott összbüntetési eljárásban, a katonai ügyész indítványát a Be.839.§ (5) bekezdés szerint elutasította.

A végzést az elítélt és a védők tudomásul vették, de a katonai ügyész fellebbezést jelentett be ellene, melyet azzal indokolt, hogy a másodfokú bíróság a 6.Kbkf.10.005/2019/4. számú végzésében helytállóan mutatott rá, hogy az elsőfokú bíróság az összbüntetés tartamáról nem a törvénynek megfelelően rendelkezett. Erre figyelemmel indítványozta a véglegessé vált összbüntetési ítélet hatályon kívül helyezését és az összbüntetési eljárás ismételt lefolytatását.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.382/2019/2. számú átiratában indítványozta az elsőfokú elutasító végzés hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását az összbüntetési eljárás ismételt lefolytatására.

A katonai ügyész fellebbezése alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a 2019. június 19. napján kelt 6.Kbkf.10.020/2019/3. számú végzésével a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 2019. március 13. napján kelt 43.Kbeü.9/2019/3. számú végzését hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot az ismételt összbüntetési eljárás lefolytatására utasította.

Indokolásában úgy foglalt állást, hogy tévedett az elsőfokú katonai tanács, amikor az összbüntetési eljárást az 1978. évi IV.tv. alapján folytatta le, mert az összbüntetésbe foglalás kizárólag a 2012. évi C. törvény rendelkezései alapján történhetett volna. Hivatkozott arra, hogy a 2012. évi CCXXII. tv. (Btkátm.) 3.§-ának megsemmisítése az Alkotmánybíróság részéről csupán a jogi helyzet formális változását idézte elő.

A hivatkozott AB határozat tartalmazza ugyanis, hogy a megsemmisített törvényi rendelkezés nem tette lehetővé az eljáró bíróságok számára, hogy maguk döntsék el, hogy a cselekmény elkövetése idején, vagy a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő Btk. alkalmazása mellett döntenek.

Eljárásjogi értelemben az összbüntetési ítélet nem minősül ügydöntő határozatnak, illetve az összbüntetési eljárás valamennyi alapítélet jogerőre emelkedését feltételezi.

Maga a megsemmisített törvényi rendelkezés az adott kérdés kapcsán kialakult bírói gyakorlatot deklarálta, a megsemmisítés azonban nem jelenti azt, hogy az annak alapjául szolgáló bírói gyakorlat változatlan tartalommal ne érvényesülhetne tovább.

Törvényi rendelkezés hiányában tehát a joggyakorlatnak azt a rendező elvét kell irányadónak tekinteni, hogy az összbüntetésbe foglalás lehetőségének a megnyílási ideje az irányadó annak a kérdésnek az eldöntésében, hogy az összbüntetés feltételeinek a megállapítása, illetve az összbüntetésbe foglalás során melyik büntető törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

Az összbüntetésbe foglalás lehetőségének a megnyílásakor irányadó Btk. rendelkezése szerint azonban az összbüntetés tartamának el kell érnie a legsúlyosabb büntetésnek és a rövidebb büntetés 1/3 részének összegeként számított tartamot, de az nem haladhatja meg a büntetések együttes tartamát. Ilyen módon az elítélttel szemben megállapított összbüntetés tartamának törvényi minimuma helyesen 9 év 6 hónap lett volna.

A másodfokú bíróság osztja azt az egységesülő bírói gyakorlatot, mely szerint az összbüntetésbe foglalás esetén a jogerős ítéletekből kell kiindulni. Ebben a különleges eljárásban nem a bűncselekmények elbírálása történik. A jogintézmény tartalma alapján, itt nem büntetés

kiszabásáról, tágabb értelemben nem elbírálásáról van szó. Az összbüntetési eljárásban ugyanis nincs törvényes lehetőség a jogerős alapítéletekben eljáró bíróságok büntetéskiszabási értékelő tevékenységének felülvizsgálatára.

Bár a bíróság az összbüntetésbe foglalást ítélettel mondja ki, az összbüntetési határozat ügydöntő határozatnak nem tekinthető. A jogerős ügydöntő határozat végleges, mindenre kötelező döntést tartalmaz a vádról, illetve a terhelt büntetőjogi felelősségéről, a büntetőjogi következményekről.

A korábbi összbüntetési eljárás másodfokú határozatának indokolásában kifejtett érveket, a büntetéskiszabás körén kívül eső jellegét erősíti, hogy a rá vonatkozó szabályok a különleges eljárások között kerültek elhelyezésre, valamint a jogorvoslati rendszere is eltér a rendes eljárástól.

Az eljárás egyetlen célja, hogy az elítéltet olyan helyzetbe hozza, mintha valamennyi bűncselekményét egy eljárásban bírálták volna el, és halmazati büntetést szabtak volna ki vele szemben. Ennek során azonban épp a jogerős ítéletekben kiszabott büntetések mértékéből kell kiindulni.

Az előzőekben írtakból következően az összbüntetési eljárás során alkalmazandó büntető törvény meghatározásakor az alapítéletekkel elbírált bűncselekmények elkövetési ideje közömbös, annak van jelentősége, hogy az összbüntetésbe foglalás lehetősége mikor nyílt meg.

Az elkövetés, illetve az alapítélet meghozatalakor ténylegesen még az sem tudható, hogy lesz-e egyáltalán az adott terhelt tekintetében összbüntetésre okot adó helyzet. Ez csak az utolsó alapítélet jogerőre emelkedésének időpontjában dönthető el. Értelemszerűen az összbüntetésre vonatkozó szabályok is ekkortól alkalmazhatóak.

Amennyiben tehát az alapítéletek mindegyike 2013. július 1-jét megelőzően jogerőre emelkedett, és szabadságvesztés tekintetében végrehajtható, úgy az 1978. évi IV. törvény összbüntetésre vonatkozó szabályait, amennyiben azonban egy alapítélet 2013. július 1. napja után emelkedett jogerőre, vagy vált végrehajthatóvá, úgy a hatályos Btk. szabályait kell alkalmazni.

A hatályos Btk.94.§-nak második mondata szerint az összbüntetés tartamának el kell érni a legsúlyosabb büntetésnek és a rövidebb büntetés vagy büntetések 1/3 részének összegeként számított tartamot, de az nem haladhatja meg a büntetések együttes tartamát.

A másodfokú bíróság – egyetértve az első és másodfokú ügyészség álláspontjával és fenntartva az előző összbüntetési eljárásban a másodfokú határozat indokolásában kifejtett érveket – a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsának az összbüntetési eljárás ismételt lefolytatására irányuló indítványt elutasító végzését hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot az ismételt összbüntetési eljárás lefolytatására utasította.

Bár a másodfokú bíróság fent részletezett indokolása nem térhetett ki rá, de időközben megszületett a Kúria 2019. június 25-én kihirdetett 2/2019. Büntető Jogegységi Határozata, amely az indokolás II/2. pontjában hivatkozik a jelen ügyben végleges összbüntetési ítéletet helybenhagyó, 6.Kbkf.10.005/2019/4. számú másodfokú végzésre is.

A 2/2019. Büntető Jogegységi Határozat kimondja, hogy az összbüntetési eljárás során alkalmazandó büntető törvény meghatározásakor az alapítéletekkel elbírált bűncselekmények elkövetési ideje közömbös; annak van jelentősége, hogy az összbüntetésbe foglalás lehetősége mikor nyílt meg.

A jogegységi határozat indokolása kifejti, miszerint a Btk. hatálybalépésével összefüggésben kizárólag akként merül fel a kérdés, hogy a Btk.3.§-ának megsemmisítését követően, a hatályos joganyag alapján, az összbüntetési eljárás során a korábbi Btk., avagy a Btk. összbüntetésre vonatkozó rendelkezéseit kell-e alkalmazni akkor, ha az összbüntetéssel érintett alapítéletek 2013. július 1. napja előtt, illetve az után elkövetett bűncselekményeket is elbírálnak.

Ennek kapcsán pedig eldöntendő kérdés az is, hogy az összbüntetési eljárásban alkalmazandó anyagi jogi rendelkezések megválasztása során az alapítéletek jogerőre emelkedésének vagy az alapítéletekkel elbírált bűncselekmények elkövetési idejének van-e jelentősége.

Az összbüntetésbe foglalás kapcsán a Btk.93.§ (1) bekezdése – a töretlen történeti előzményekkel egyezően – a jogerősen kiszabott büntetésekről rendelkezik, nem pedig bűncselekményekről. Ebből következik, hogy az összbüntetésbe foglalás esetén a jogerős ítéletekből kell kiindulni. Azt, hogy ebben a különleges eljárásban nem a bűncselekmények elbírálása történik, a Btk. 94. §-ának megfogalmazása is egyértelművé teszi azáltal, hogy az összbüntetés tartamának a meghatározását írja elő, és nem a büntetéskiszabás kifejezést használja.

Az összbüntetés szabályai ugyan a Btk. büntetéskiszabási fejezetében találhatók, és az is tény, hogy a bíróság az összbüntetésbe foglalást ítélettel mondja ki [Be.839.§ (5) bekezdés]. A törvény rendszertani értelmezése azonban nem lehet független, mi több, kifejezetten ellentétes a törvény nyelvtani értelmezésével. Ezért a jogintézmény tartalma alapján egyértelmű, hogy itt nem büntetéskiszabásról, tágabb értelemben: nem elbírálásról van szó.

A 3/2002. BJE jogegységi határozat I/3/c. pontja azt rögzíti, hogy az összbüntetésbe foglalás feltételeinek az elsőfokú összbüntetési ítélet meghozatalának időpontjában kell fennállniuk. Ezzel összefüggésben ugyancsak azt a következtetést mondja ki, hogy a feltételek későbbi – az összbüntetési határozat jogerőre emelkedéséig – való megváltozása már közömbös; következik azonban ebből az is, hogy az összbüntetés feltételei tekintetében a korábbi – így akár az elkövetéskori – jogállapot is közömbös.

Annak ellenére, hogy a bíróság az összbüntetésbe foglalást ítélettel mondja ki, az összbüntetési határozat ügydöntő határozatnak sem tekinthető. A Be.456.§ (1) bekezdésének első mondata szerint a bíróság jogerős ügydöntő határozata végleges, mindenkire kötelező döntést tartalmaz a vádról, illetve a terhelt büntetőjogi felelősségéről, a büntetőjogi következményekről vagy ezek hiányáról; az összbüntetési ítélet azonban ilyen tartalmat nem hordoz.

Az összbüntetésbe foglalás büntetéskiszabás körén kívül eső jellegét erősíti, hogy annak szabályai a különleges eljárások (Be. Huszonegyedik Rész) között találhatók. Emellett az összbüntetési eljárás jogorvoslati rendszere is eltér az alapeljárástól.

Az összbüntetési eljárásban nem bűncselekmények elbírálására, illetve büntetéskiszabásra kerül sor; az eljárás egyetlen célja az elítélt olyan helyzetbe hozatala, mintha valamennyi bűncselekményét egy eljárásban bírálták volna el, és vele szemben halmazati büntetést szabtak volna ki. Ennek során azonban kizárólag a jogerős ítéletben kiszabott büntetések mértékéből kell kiindulni; az összbüntetési eljárás során még az is figyelmen kívül marad, ha az alapítéletekben elbírált bűncselekmények valamelyike az összbüntetésbe foglaláskor – a jogerős (alap)ítélet és az összbüntetési ítélet meghozatala közötti időszakban történt törvényváltozás folytán – enyhébben minősül, avagy már nem is bűncselekmény. Nyilvánvaló, hogy a jogerős ítéletben foglalt minősítések megváltoztatására, vagy a terhelt felmentésére az összbüntetésben nem kerülhet sor, és mivel a büntetéskiszabási körülmények sem értékelhetők újra, úgy az összbüntetésbe foglalás során nem „elbírálásról” van szó.

Az összbüntetés tehát intézményi, és nem valóságot értékelő jellegű. Következésképp a Btk. 2. §-ában foglaltak – az elkövetés idejének és az összbüntetés megnyíltának időpontja viszonylatában – nem bírnak jelentőséggel; ez az összbüntetés tekintetében már csak azért is közömbös időszak, mert az elkövetés, illetőleg az alapítélet meghozatalakor még az sem tudható, hogy lesz-e egyáltalán az adott terhelt esetében összbüntetésre okot adó joghelyzet. Ez legkorábban a második – az összbüntetés törvényi feltételeinek megfelelő – alapítélet jogerőre emelkedésének időpontjában vizsgálható és dönthető el.

A Btk.2.§-ának alkalmazhatósága kapcsán hangsúlyozni kell azt is, hogy a büntető törvény időbeli hatályára vonatkozó rendelkezés alapján az elkövetéskori és az elbíráláskori jogi helyzetet kell összevetni. Az összbüntetésbe foglalandó alapítéletekkel érintett bűncselekményeket azonban már jogerősen elbírálták, és – mivel az elítélés alapjául szolgáló tényeket és körülményeket az összbüntetés nem érintheti – az alapítéletekben kiszabott büntetések összbüntetésbe foglalásakor az elkövetéskori joghelyzethez már nem lehet visszatérni.

Az összbüntetés szükségessége tehát legkorábban kizárólag abban az időpontban merülhet fel, amelyben jogerőre emelkedik és végrehajthatóvá válik a terhelttel szemben a legalább második, az összbüntetési feltételeknek – ideértve a Be. 839. § (3) bekezdésében írt eljárásjogi feltételt is –

mindenben megfelelő ítélet. Értelemszerűen az összbüntetési szabályok is legkorábban a legalább másodikként meghozott marasztaló, végrehajtandó szabadságvesztést kiszabó ítélet jogerőre emelkedésének időpontjától alkalmazhatók.

Az összbüntetési eljárás során alkalmazandó büntető anyagi jog meghatározása szempontjából tehát annak van jelentősége, mikor nyílik meg az összbüntetésbe foglalás lehetősége. Az alapítételekben elbírált bűncselekmények elkövetési ideje már csak azért sem lehet meghatározó, mert azok bíróság általi végleges, csak a bűnösséget, a jogi minősítést, valamint a büntetés nemét és mértékét illetően csak rendkívüli jogorvoslattal megváltoztatható elbírálása már egyszer – az érintett alapítélet jogerőre emelkedésekor – megtörtént.

Amennyiben tehát az érintett alapítételek mindegyike 2013. július 1. napját megelőzően jogerőre emelkedett, és a szabadságvesztés tekintetében végrehajthatóvá vált, úgy a korábbi Btk. összbüntetésre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni. Amennyiben legalább egy alapítélet 2013. július 1. napja után emelkedett jogerőre, vagy vált a szabadságvesztés tekintetében végrehajthatóvá, úgy a Btkátm.3.§-ának megsemmisítését követően is a Btk. szabályait kell követni.

Irányadó ez akkor is, ha a Btk. hatálybalépését megelőzően kiszabott, eredetileg végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés 2013. július 1. napját követően válik végrehajthatóvá [Btk. 93. § (3) bekezdése]. Az alapítélet jogerőre emelkedésének napja ugyan – értelemszerűen – ebben az esetben sem változik, és így az eredeti jogerő időpontjának alapulvételével kell elbírálni, hogy az újabb ítélettel elbírált bűncselekmény(ek) elkövetési ideje a korábbi jogerőt megelőzi-e; azonban az összbüntetés során a végrehajtás jogerős elrendelésének napján hatályos anyagi jogszabályokat kell alkalmazni, következésképp így az csak a hatályos Btk. rendelkezéseinek megfelelő más szabadságvesztéssel, és a hatályos Btk. szabályai szerint foglalható összbüntetésbe.

Ezzel a Kúria lényegében visszatért a megsemmisített törvényi rendelkezéshez, az általa előírtak azonosak a 2012. évi CCXXIII. törvény 3.§-ában megfogalmazottakkal.

* * *

Jelen ügyben a terheltet a bíróságok a Btk. hatályba lépése után jogerőre emelkedett ítéleteikben a régi Btk. szerint minősülő cselekményekben mondták ki bűnösnek, és szabtak ki rá végrehajtandó szabadságvesztés büntetéseket. Az eljárásokat a bíróságok külön folytatták le, bár az elvi lehetősége meg lett volna, hogy egy eljárásban bírálják el a két vádiratban külön terhére rótt cselekvőseégeket. Mivel az ügyek egyesítése elmaradt, két külön ítélet emelkedett jogerőre, így a halmazati büntetés kiszabásának elmaradását kizárólag az összbüntetés intézménye útján lehet reparálni. Az időközben hatályba lépett Btk. azonban az összbüntetés szabályait több szempontból hátrányosabban határozza meg. (többszörös összbüntetés kizártsága, feltételes szabadságból kizártság fegyház fokozat esetén, kvázi halmazatszerű összbüntetés kizártsága, elengedés maximális mértéke, összbüntetés maximális tartama 20 helyett 25 év)

Ezek közül jelen esetben az a releváns, hogy a rövidebb tartamú büntetésekből az elengedés legfeljebb kétharmad lehet, míg a korábbi Btk. ennek kapcsán ilyen korlátozást nem tartalmazott, annyit írt elő, hogy a leghosszabb büntetés tartamát el kellett érnie az összbüntetésnek; a 3/2002. jogegységi határozat is csak annyit határozott meg, hogy általában az elengedés a rövidebb büntetés háromnegyedéig terjedhet, de azt sem zárta ki, hogy kivételesen ennél hosszabb tartamú legyen az elengedés, különösen időben egymáshoz közelebbi cselekmények esetén, illetve különleges esetben egyes rövid büntetések akár teljesen elenyésszenek, azaz teljes egészében elengedésre kerüljenek.

Jelen ügyben a régi Btk. alkalmazása elsődlegesen 9 év szabadságvesztés megállapítását indokolja, de akár ennél kevesebb is lehetséges, míg az új Btk. kógens szabályai folytán az összbüntetés minimális tartama 9 év 6 hónap, vagyis fél évvel hosszabb a régi Btk. szerint megállapíthatónál.

Az Alaptörvény 26. cikkének (1) bekezdése szerint a bírák csak a törvénynek vannak alárendelve, illetve az Alaptörvény 25. cikkének (2) bekezdése alapján a Kúria jogegységi határozata a rendes bíróságokra kötelező.

Ebből kifolyólag a bíróság a 2/2019. BJE határozathoz kötve van. Ezen túlmenően a Be.632.§ (2) bekezdése alapján a megismételt eljárásban a bíróság az ügyet a hatályon kívül helyező határozat okainak és indokainak figyelembe vételével köteles elbírálni.

Azáltal, hogy az új Btk.-t kell alkalmazni, a korábban hozott, és a másodfokú bíróság által helyben hagyott, így véglegessé vált 9 év fegyházbüntetés törvénysértőnek minősül, mert nem éri el az adott ügyben az új Btk. szerint összbüntetésként megállapítandó minimum tartamot, ugyanakkor a megismételt összbüntetési eljárásban már nem érvényesül a súlyosítási tilalom, így a hat hónappal hosszabb tartamú szabadságvesztés megállapításának nincs eljárásjogi akadálya.

A bíróság álláspontja szerint az összbüntetés anyagi jogi intézmény, amely nem jelenti a büntetőjogi főkérdés tekintetében történő döntést, így nem állapít meg történeti tényállást, nem érinti a cselekmény minősítését, nem mérlegeli a büntetéskiszabási tényezőket, nem veszi figyelembe az alapítéletek jogerőre emelkedése után bekövetkezett tényeket, ugyanakkor a döntés folytán megállapítja a végrehajtandó büntetés mértékét, így jelentős mértékben hatással van a terheltet sújtó szankcióra, így kvázi büntetéskiszabásnak tekintendő, ezáltal tág értelemben a cselekmény jogkövetkezményének elbírálását jelenti. Ennek folytán a Btk.2.§-a veendő figyelembe annak kapcsán, hogy a bíróság melyik Btk.-t alkalmazza, ha a cselekményeket a régi Btk. hatálya alatt követték el, de az alapítéletek már a jelenlegi Btk. alatt emelkedtek jogerőre.

A 2/2019. BJE határozat alkalmazása folytán a bíróság nincs abban a helyzetben, hogy vizsgálhassa, a terhelt a cselekményeit mikor követte el, és ebből kifolyólag mely Btk. anyagi jogi szabályai alkalmazandóak, köteles a jelenleg hatályos Btk. szabályait alkalmazni, melyek előírásai miatt a terhelttel szemben összbüntetésként mindenféle mérlegelés nélkül 9 év 6 hónap szabadságvesztést köteles megállapítani, holott az elkövetéskori Btk. alkalmazásával 9 év szabadságvesztést kellene. A terhelt a cselekmények elkövetésekor azzal számolhatott, hogy az akkori Btk. szabályai alapján állapítják a büntetőjogi felelősségét, minősítik a cselekményét, szabják ki a büntetést, és állapítják meg a helyükbe lépő összbüntetést.

A terheltnek arra nincs érdemi ráhatása, hogy az ügyeit mikor bírálják el, és az elbírálás egy vagy több eljárásban történik-e. Részlegesen van fellebbezési joga az egyesítés vagy elkülönítés tárgyában hozott döntésekre, de például a tárgyaláson meghozott ilyen végzések ellen az 1999. évi XIX. törvény 308.§ (4) bekezdése alapján még fellebbezési joga sem volt. A tárgyalás mikori kitűzése és a bizonyítási eljárás időszerű lefolytatása sem a terhelt együttműködésén múlik döntően. Ilyen körülmények között esetleges és akár önkényes, hogy a régi Btk. alatt elkövetett cselekményeit elbíráló ítéletek még a régi Btk. vagy az új Btk. alatt emelkednek-e jogerőre. Ehhez kapcsolódóan viszont jelentős hátrány éri őt a halmazatpótló jelleggel (3/2002. BJE határozat I/3/a. indokolási pontja) bíró összbüntetés jogintézményének alkalmazása során, mivel időközben az új Btk.-val szigorodtak a szabályok, kizárólag hátrányosabbak rá nézve.

Megjegyzendő, hogy bár az összbüntetés kapcsán a 3/2002. BJE határozat II/1. és II/3. indokolási pontja, továbbá a korábbi BK.151. vélemény is deklarálta, hogy nem jelent büntetés kiszabási értékelő tevékenységet, maguk ezek a bíró alkotta jogok írták elő az elengedés mértéke kapcsán a cselekmények jellegének, időbeli kapcsolatának vizsgálatát, ez adott ugyanis alapot az általánosan indokolt háromnegyed elengedés helyett ennél hosszabb tartamú elengedésre vagy a büntetés teljes elenyészésére tiszta halmazatszerű (kvázi halmazati) cselekményeknél. A kvázi halmazatszerű (ún. kvázi kvázi halmazati) cselekmények esetében a fele mértékig terjedő elengedés sem sztrikt előírás volt, hanem mérlegelést engedő. A II/1. pont úgy fogalmazott, hogy „az összbüntetési eljárásban

nincs törvényes lehetőség a jogerős alapítéletekben eljáró bíróságok büntetéskiszabási értékkelő tevékenységének teljes felülvizsgálatára.” ... „A bíróság az összbüntetési ügyben csak annyiban jogosult a jogerős ítéletek (az alapítéletek) felülbírálatára, amennyiben ezt a Btk. 92-94. §-ának rendelkezései lehetővé teszik.” A bírói gyakorlat is elismerte tehát az összbüntetés részleges felülbírálati jellegét, ami a joghátrányokat (büntetéseket) illeti.

Fokozottan érvényesül a javítóintézeti nevelés és szabadságvesztés összbüntetésbe foglalása során ez a fajta felülbírálati lehetőség – ld. a 3/2002. BJE határozat IV/3/a. indokolási pontja.

Mindezek szintén azt támasztják alá, hogy nem pusztán egy mechanikus, matematikai művelettel operáló technikai aktus a korábbi (és jelenlegi) összbüntetés, hanem annál több. Ez is indokolja, hogy egy tágabb értelemben vett „elbírálásnak” tekintsük az összbüntetési eljárást, amelyre alkalmazható a Btk.2.§-a.

Annak ellenére, hogy az összbüntetés alkalmazása nem minősül a klasszikus értelemben vett büntetéskiszabásnak, mégis az összbüntetési ítélet lesz az a bírósági döntés, amely az elítélt által letöltendő szabadságvesztés tartamát meghatározza, amely alapján az elítélt a büntetést tölti.

Ebben a kettősségben ragadható meg a jogintézmény sajátossága: az összbüntetés valójában olyan büntetéskiszabás, amely felülírja a jogerős ítéletek jogkövetkezményekkel kapcsolatos rendelkezéseit és megállapítja a letöltendő szabadságvesztés mértékét anélkül, hogy a terhelt bűnösségéről maga döntést tartalmazna. Az összbüntetés annak a biztosítéka, hogy egyes elkövetők ne kerüljenek hátrányosabb helyzetbe a többiekhez képest azért, mert esetükben eljárásjogi akadályok lehetetlenné tették az egységes büntetés-kiszabást és a halmazati büntetés alkalmazását.

Az összbüntetés célja az, hogy a terheltet utólag olyan helyzetbe hozza, mintha a különböző eljárásokban elbírált cselekményeit a Btk. kötelező szabályának megfelelően egy eljárásban elbírálva halmazati büntetéssel sújtották volna. Ennek következtében az összbüntetés tartamának megállapítása összhangban áll a halmazati büntetés kiszabásának szabályaival, de szükségszerűen tartalmaz a két jogintézmény különbözőségeiből fakadó eltéréseket.

Az Alkotmánybíróság értelmezésében az összbüntetés jogintézménye büntető anyagi jogi kategória, az összbüntetés olyan garanciális rendelkezés, amely meghatározott, számára hátrányos esetekben kompenzációt nyújt a terheltnek. Jellegét tekintve járulékos jogintézmény, amely nem jelent önálló elítélést.

Az Alaptörvénynek a Magyarország jogállami jellegét deklaráló B) cikk (1) bekezdése nem tartalmaz alaptörvényben biztosított jogot, ugyanakkor a jogállamiság részét képező jogbiztonságból fakadó visszaható hatály tilalmát és a kellő felkészülési idő követelményét az Alkotmánybíróság az alanyi alapjogokhoz, illetve azok érvényesüléséhez közvetlenül kapcsolódó elvként ismeri el. Valamely jogszabály hatályba léptetése főszabály szerint nem történhet visszamenőlegesen, és a jogszabály rendelkezései nem alkalmazhatók a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött tényekre és jogviszonyokra erre irányuló kifejezett rendelkezés alapján sem.

Jelen bíróság álláspontja szerint a jogegységi határozat a jogalanyokra nézve szigorúbbnak, a jogalanyok helyzetét elnehezítő tartalmúnak minősül, ezért a szabályozása nem áll összhangban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó követelményekkel.

A bíróság álláspontja szerint a fentiek miatt az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó jogbiztonság követelményrendszerébe tartozó kiszámíthatóság garanciáját és a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmát sérti a 2/2019. BJE határozat, amikor a cselekmény elkövetési idejétől függetlenül a jelenlegi Btk. jóval szigorúbb szabályainak alkalmazását írja elő a mérlegelés lehetőségének kizárásával. A jogállamiságnak szerves része a jogbiztonság, amiből a nulla poena sine lege praevia jogelv, vagyis az a követelmény is fakad, hogy senkit sem lehet olyan jogszabályi rendelkezés alapján büntetéssel sújtani, amely a cselekmény elkövetésekor még nem volt hatályos. A cselekmény elkövetése után hatályba lépett (jelenlegi) összbüntetési szabályok olyan mértékű (össz)büntetést írnak elő, amelyek nem voltak hatályban a cselekmény elkövetésekor, így

visszamenőleges jogalkotást valósít meg, amely hátrányos az elkövetőre nézve, és ezt alkotmányos cél nem legitimálja, a bűncselekmény megvalósítása mint lezárt jogviszony megváltoztatását a jogbiztonsággal konkuráló más alkotmányos elv nem teszi elkerülhetetlenné.

A 2/2019. BJE ugyanakkor ezen korlátokat figyelmen kívül hagyva, visszamenőlegesen írja elő a Btk. összbüntetésre vonatkozó szabályainak az alkalmazását a régi Btk. rendelkezései alapján elítélt elkövetőkre is, ezzel a hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell, az új szabály a hatálybalépését megelőzően keletkezett, annak időpontjában fennálló tényállás jogkövetkezményét a régitől eltérően határozza meg, emiatt visszaható hatályúnak minősül.

A visszaható hatálya a régi Btk. és a Btk. kapcsolódó szabályainak összevetésével megállapíthatóan jogalanyok helyzetét elnehezítő (ad maiorem partem) jellegű, mivel a Btk. kapcsolódó szabályai egyértelműen szűkítik azon ítéletek – és egyúttal azon elítéltek – körét, amelyen belül lehetőség van összbüntetés megállapítására, illetve súlyosabban határozzák meg az összbüntetés megállapítható legrövidebb tartamát, a Btk. a kiszabható büntetés mértékét érintően is súlyosította a szabályokat, az elítélteknek tehát súlyosabb büntetést kell kiállniuk, amennyiben az ítéleteiket a Btk. alapján foglalják összbüntetésbe, mintha arra a régi Btk. alapján kerülne sor. E súlyosabb szabályok alkalmazásáról pedig a 2/2019. BJE határozat rendelkezik. A terheltnek ennek következtében súlyosabb büntetést kell kiállnia, mintha esetében a régi Btk. rendelkezései alapján kerülne sor az összbüntetés megállapítására.

A Kúria ezen súlyosabb szabályok alkalmazását nem bízta az ügyben eljáró bíróra – vagyis nem tette lehetővé, hogy a Btk.2.§ (1)-(2) bekezdései alapján maga döntse el, hogy a cselekmény elkövetése idején vagy a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő törvény tartalmaz-e enyhébb rendelkezéseket az elítéltre nézve, és ezért az egyes esetekben melyik alkalmazandó –, hanem arról maga rendelkezett – visszamenőleges hatállyal.

A büntetőtörvény időbeli hatályára vonatkozó szabályok alkalmazása ugyanakkor nem ütközhet a visszaható hatály tilalmába az Alkotmánybíróság 3168/2019. (VII.10.) számú határozata alapján. E határozat szerint a bírói gyakorlatra történő hivatkozás nem járhat azzal a következménnyel, hogy az arra alapított bírósági határozat ellentétes legyen az Alaptörvény rendelkezéseivel, valamint az Alkotmánybíróság – mint az Alaptörvény egyetlen autentikus értelmezője – határozatával.

Mindezeken túl az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésében meghatározott hatalommegosztás elvét is sérti a 2/2019. BJE, mert a Kúria nem jogalkotó, hanem jogalkalmazó szerv, de a Btk.2.§-ának figyelmen kívül hagyásával, azzal ellentétesen döntött a jogalkalmazás során kiválasztandó anyagi jogról.

A bűncselekményt elkövető személyek bízhatnak abban, hogy a cselekmény elkövetésekor hatályos szabályok alapján éri őket a jövőben is bármely joghátrány, és ettől csak az egyedi ügy minden vonatkozásának mérlegelésével a bíróság az egyedi döntése alapján akkor fog eltérni, ha ily módon a terheltre kedvezőbb szabályok lesznek alkalmazhatóak. A jogegységi határozat ezt sérti.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a „bírói jogalkotás”, amíg az kizárólag a jogszabályok értelmezésén alapul (amíg a bírói-ítélkezési hatalom nem veszi át alapvetően és közvetlenül a jogalkotás funkcióját), nem kerül ellentétbe a hatalommegosztás elvével.

Jelen esetben Btk.2.§ mint releváns norma szövegének a bíróságok általi kötelező alkalmazásának lehetőségét a 2/2019. BJE kizárja, ezáltal kizárja az adott egyedi ügyben a bírói mérlegelést.

Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„C) cikk (1) A magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik.”

„25. cikk (2) A rendes bíróságok döntenek büntetőügyben, magánjogi jogvitában és törvényben meghatározott egyéb ügyben. A rendes bírósági szervezet legfőbb szerve a Kúria, amely biztosítja a rendes bíróságok jogalkalmazásának egységét, a rendes bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz.”

„26. cikk (1) A bírák függetlenek, és csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélkezési tevékenységükben nem utasíthatóak. ...”

Korábbi Btk. (hatályát veszítette 2013. június 30. napján):

„2. § A bűncselekményt az elkövetése idején hatályban levő törvény szerint kell elbírálni. Ha a cselekmény elbírálásakor hatályban levő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új törvényt kell alkalmazni; egyébként az új büntető törvénynek nincs visszaható ereje.”

„92. § (1) Ha az elkövetőt több, határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítélik, és az elkövető valamennyi bűncselekményt a legkorábban hozott ítélet jogerőre emelkedését megelőzően követte el, a jogerősen kiszabott büntetéseket összbüntetésbe kell foglalni.

(2) Összbüntetésbe csak olyan végrehajtandó szabadságvesztések foglalhatók, amelyeket az összbüntetésbe foglaláskor még nem hajtottak végre, vagy amelyeket folyamatosan hajtanak végre.

(3) Ha felfüggesztett szabadságvesztést kell utóbb végrehajtani, azt az összbüntetésbe foglalás szempontjából a továbbiakban végrehajtandó szabadságvesztésnek kell tekinteni.

93. § Az összbüntetés tartamát úgy kell meghatározni, mintha halmazati büntetést szabnának ki. Az összbüntetés tartamának azonban el kell érnie a legsúlyosabb büntetést, de nem érheti el a büntetések együttes tartamát.”

Jelenlegi Btk.:

„2. § (1) A bűncselekményt – a (2)-(3) bekezdésben foglalt kivételekkel – az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni.

(2) Ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új büntető törvényt kell alkalmazni.”

„93. § (1) Ha az elkövetőt több, határozott ideig tartó szabadságvesztésre ítélik, a jogerősen kiszabott büntetéseket – törvényben meghatározottak szerint – összbüntetésbe kell foglalni, ha az elkövető valamennyi bűncselekményt a legkorábbi elsőfokú ügydöntő határozat kihirdetését megelőzően követte el.

(2) Összbüntetésbe csak olyan végrehajtandó szabadságvesztések foglalhatók, amelyeket az összbüntetésbe foglaláskor még nem hajtottak végre, vagy amelyeket folyamatosan hajtanak végre.

(3) Ha felfüggesztett szabadságvesztést kell utóbb végrehajtani, azt az összbüntetésbe foglalás szempontjából a továbbiakban végrehajtandó szabadságvesztésnek kell tekinteni.

(4) Nem foglalható összbüntetésbe

a) a korábban már összbüntetésbe foglalt büntetés,

b) a pénzbüntetés és a közérdekű munka helyébe lépő szabadságvesztés.

94. § Az összbüntetés tartamát úgy kell meghatározni, mintha halmazati büntetést szabnának ki. Az összbüntetés tartamának azonban el kell érnie a legsúlyosabb büntetésnek és a rövidebb büntetés vagy büntetések egyharmad részének összegeként számított tartamot, de az nem haladhatja meg a büntetések együttes tartamát.”

2/2019. Büntető jogegységi határozat az összbüntetési eljárás során alkalmazandó büntető anyagi jogi szabályokról:

„Az összbüntetési eljárás során alkalmazandó büntető törvény meghatározásakor az alapítéletekkel elbírált bűncselekmények elkövetési ideje közömbös; annak van jelentősége, hogy az összbüntetésbe foglalás lehetősége mikor nyílt meg.”

„Amennyiben tehát az érintett alapítéletek mindegyike 2013. július 1. napját megelőzően jogerőre emelkedett, és a szabadságvesztés tekintetében végrehajthatóvá vált, úgy a korábbi Btk. összbüntetésre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni. Amennyiben legalább egy alapítélet 2013. július 1. napja után emelkedett jogerőre, vagy vált a szabadságvesztés tekintetében végrehajthatóvá, úgy a Btkátm. 3. §-ának megsemmisítését követően is a Btk. szabályait kell követni.”

A 3/2002. BJE határozat I/3/a. indokolási pontja:

„Ha az elkövető ellen több bűncselekmény miatt folyik az eljárás, és még egyik miatt sem ítélték el, valamennyi bűncselekményt lehetőleg egy eljárásban kell elbírálni, és halmazati büntetést kell kiszabni [Btk. 12. § (1) bek., 85. § (1) bek.]. Az együttes elbírálás elmaradása az elkövetőre nézve hátrányos, és ennek a hátránynak a kiküszöbölése vagy legalább mérséklése érdekében a Btk. 92. §-ának (1) bekezdése előírja az egymással kvázi halmazati viszonyban lévő, külön ítéletekkel kiszabott több (legalább két) határozott ideig tartó szabadságvesztés összbüntetésbe foglalását.”

A 3/2002. BJE határozat II/1. indokolási pontja:

„A Btk. 93. §-a szerint az összbüntetés tartamát úgy kell meghatározni, mintha halmazati büntetést szabnának ki. A bíróság az összbüntetési ügyben csak annyiban jogosult a jogerős ítéletek (az alapítéletek) felülbírálatára, amennyiben ezt a Btk. 92-94. §-ának rendelkezései lehetővé teszik.

Az összbüntetés szabályai a Btk. V. Fejezetében, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezések között találhatók. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az összbüntetésbe foglalás során a Btk. 83. §-ában foglalt bünteteskiszabási elvek alkalmazhatók lennének. Ugyanis az összbüntetési eljárásban nincs törvényes lehetőség a jogerős alapítéletekben eljáró bíróságok bünteteskiszabási értékelő tevékenységének teljes felülvizsgálatára. Így a bűncselekmény és az elkövető társadalomra veszélyessége, a bűnösség foka, továbbá az egyéb enyhítő és súlyosító körülmények nem vizsgálhatók, az alapítéletekben kiszabott büntetések újraértékelése kizárt. Nem vehetők figyelembe az alapítéletek jogerőre emelkedése óta a terhelt személyi körülményeiben bekövetkezett változások sem.”

A 3/2002. BJE határozat II/3. indokolási pontja:

„A 2. pontban említett korlátok között a kvázi halmazati összbüntetés tartamának meghatározásánál elsősorban azt kell figyelembe venni, hogy a több eljárásban elbírált bűncselekmények elkövetésének, illetőleg elbírálásának az időpontja folytán fennállott-e a lehetősége az egy eljárásban való elbírálásnak. Így ha más-más bűncselekmények miatt, különböző bíróságok előtt a büntetőeljárások egyidejűleg folynak, és az egyesítés célszerűségi okból nem indokolt: az összbüntetésbe foglalás során a külön lefolytatott eljárásokban hozott ítéletekben kiszabott szabadságvesztések közül a rövidebb időtartamú teljesen elenyészhet. Ennek indokoltsága hiányában is a rövidebb időtartamú büntetés jelentős mérvű csökkentésével kell az összbüntetés tartamát meghatározni.

Az elengedés mérvének a megítélésénél vizsgálni kell azt is, hogy a több eljárásban elbírált cselekmények jellegükben azonosak vagy hasonlóké; elkövetési magatartásuk időbelileg egybeeső vagy közeli-e; a cselekmények egymással összefüggésben állnak-e stb. Így pl. ha az egyik bíróság az elkövetőnek többrendbeli azonos vagy hasonló jellegű bűncselekményét bírálta el, majd utóbb indult újabb büntetőeljárás valamely korábban fel nem derített ugyanolyan bűncselekmény miatt: az ezt követően lefolytatott összbüntetési eljárás során a rövidebb időtartamú szabadságvesztés teljes elenyészése vagy igen nagy mérvű csökkentése biztosíthatja, hogy az összbüntetés a halmazati büntetés tartamával legyen azonos.

Azokban az esetekben, amikor az egymással kvázi halmazati viszonyban álló szabadságvesztések közül a rövidebb tartamú büntetés teljes elenyészése nem indokolt: a csökkentés a rövidebb büntetésnek akár a háromnegyedét meghaladó részéig is terjedhet.

Ha viszont az első fokú – nem jogerős – elítélés után követte el a terhelt az újabb bűncselekményt (jóllehet ilyen esetben is kvázi halmazatról van szó), ezt a körülményt nem lehet figyelmen kívül hagyni az összbüntetési tartam meghatározásakor. Ilyenkor a rövidebb tartamú szabadságvesztés mértéke tekintetében viszonylag kisebb mértékű elengedés indokolt: a két alapítéletben kiszabott szabadságvesztés közül az egyik általában nem enyészhet el teljesen, és a rövidebb tartamú szabadságvesztés fele részének elengedésén túli mérséklés rendszerint nem indokolt.”

A 3/2002. BJE határozat IV/3/a. indokolási pontja:

„Szabadságvesztések összbüntetésbe foglalása esetén a Btk. 83. §-ában meghatározott bünteteskiszabási elvek nem alkalmazhatók, az alapítéletekben már értékelt, a büntetést befolyásoló körülményeket az összbüntetési ítéletben nem lehet újraértékelni (II/1. pont). Ez az iránymutatás azonban nem vonatkozik a javítóintézeti nevelés és a szabadságvesztés összbüntetésbe foglalására. A fiatalkorúval szemben alkalmazott büntetés vagy intézkedés célja elsősorban az, hogy a fiatalkorú helyes irányba fejlődjék, és a társadalom hasznos tagjává válják. Az egyéni megelőzésnek javítóintézeti nevelés és szabadságvesztés összbüntetésbe foglalása esetén is elsődleges jelentősége van, ezért a Btk. 120. §-ának (2) bekezdése alapján elsősorban a fiatalkorú személyiségének és nevelhetőségének figyelembevételével kell megítélni, hogy az alapítéletben kiszabottal megegyező vagy legfeljebb egy évvel meghosszabbított tartamú szabadságvesztéstől várható-e a büntetés céljainak az elérése.

A fiatalkorú személyiségének jellemző vonásaira, valamint könnyebben vagy nehezebben nevelhetőségére a bűncselekmény jellege, elkövetésének módja és indítéka, a fiatalkorú előélete és a személyi körülményei alapján, valamint a rendelkezésre álló egyéb adatokból lehet következtetni, s ezek mikénti értékeléséről az összbüntetési ítéletben számot kell adni. Következtetési alapul szolgálhat pl., hogy a fiatalkorú a javítóintézeti nevelés végrehajtása alatt milyen magatartást tanúsított; az intézetben, a szökés közben vagy pedig az ideiglenes elbocsátás tartama alatt követte-e el a bűncselekményt stb.

A szabadságvesztés esetleges meghosszabbítása szempontjából különös jelentősége van annak, hogy a bíróság az alapítéletben milyen tartamú szabadságvesztést szabott ki, és mennyi a javítóintézeti nevelés hátralevő része.

Ha a szabadságvesztés tartama a Btk. 120. §-ának (2) bekezdése szerinti meghosszabbíthatóság mértékét (egy év) többszörösen meghaladja: ez a tartam rendszerint meghosszabbítás nélkül alkalmas a büntetés céljának az elérésére.

A javítóintézeti nevelést a Btk. 118. §-ának (2) bekezdése szerinti teljes tartamában kell összbüntetésbe foglalni, a szabadságvesztés meghosszabbításának lehetséges mértékét azonban a javítóintézeti nevelés hátralevő részének tartama határozza meg; azt a Btk. 120. §-a (2) bekezdésének utolsó mondata szerint nem érheti el.

A javítóintézeti nevelés hátralevő részének tartamát az előzetes fogva tartásban töltött és a Btk. 120/B. §-a alapján az intézkedésbe beszámított idő figyelembevételével kell megállapítani. Ha a fiatalkorút az intézetből ideiglenesen elbocsátották, a javítóintézeti nevelés hátralevő része az ideiglenes elbocsátás tartamánál rövidebb is lehet [Btk. 118. § (3) bek.]”

Röviden összefoglalva:

Fentiek alapján a bíróság indítványozza a Kúria 2/2019. Büntető Jogegységi Határozata alaptörvény-ellenességének megállapítását, mert az az Alaptörvény B cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiságból fakadó jogbiztonság követelményrendszerébe tartozó kiszámíthatóság garanciáját és a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmát, továbbá a C) cikk (1) bekezdésében megfogalmazott hatalommegosztás elvét sérti, mivel a Kúria jogértelmezés helyett jogot alkotott visszaható hatállyal, illetve az indítvány célozza a 2011. évi CLI. törvény 45.§ (2) bekezdése alapján az alaptörvény-ellenes szabály alkalmazásának kizárását is.

Az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó bíróság jogosultságát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja és a 2011. évi CLI. törvény 25.§ (1) bekezdése, illetve 52.§ (1b) bekezdés f./ pontja alapozza meg.

Az eljárás megindítás indoka, hogy a bíróság az álláspontja szerint az alapul fekvő ügyben alaptörvény-ellenes jogi normát lenne köteles alkalmazni, amely alaptörvény-ellenes döntés meghozatalát eredményezné az elítélt terhére, hátrányára.

A vizsgálandó jogi norma a Kúria 2/2019. Büntető Jogegységi Határozata.

Az Alaptörvény megsértett rendelkezése a B cikk (1) bekezdése és a C) cikk (1) bekezdése.

A kérelem célja a jelen egyedi ügyben alkalmazandó jogegységi határozat és az Alaptörvény összhangjának vizsgálata, a Kúria 2/2019. Büntető Jogegységi Határozatának az 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 45.§ (4) bekezdése szerint a kihirdetésre visszamenőleges hatályú megsemmisítése és az alkalmazási tilalom kimondása.

Ezen kívül a kérelem célja az Abtv.45.§ (6) bekezdése alapján az alaptörvény-ellenesnek minősített jogegységi határozat alkalmazásával lefolytatott jogerősen lezárt büntetőeljárások felülvizsgálatának elrendelése.

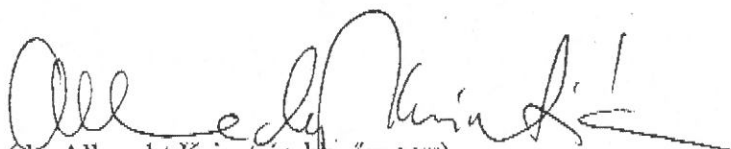
A bíróság kérelme indokaiként kéri figyelembe venni a 43.Kbeü.144/2018/3. számú ítéletében és a 43.Kbeü.9/2019/3. számú végzésében kifejtett érvelését is.

A bíróság az indítvány mellékleteként megküldi a bírósági iratokat.

A bíróság Be.489.§ (1) és (3) bekezdése szerint meghozott végzése elleni jogorvoslat lehetőségét a Be.513.§ (1) bekezdés a./ pontja zárja ki.

Budapest, 2019. augusztus 16.

(dr. Albrecht Krisztián hb. őrnagy)
katonai bíró